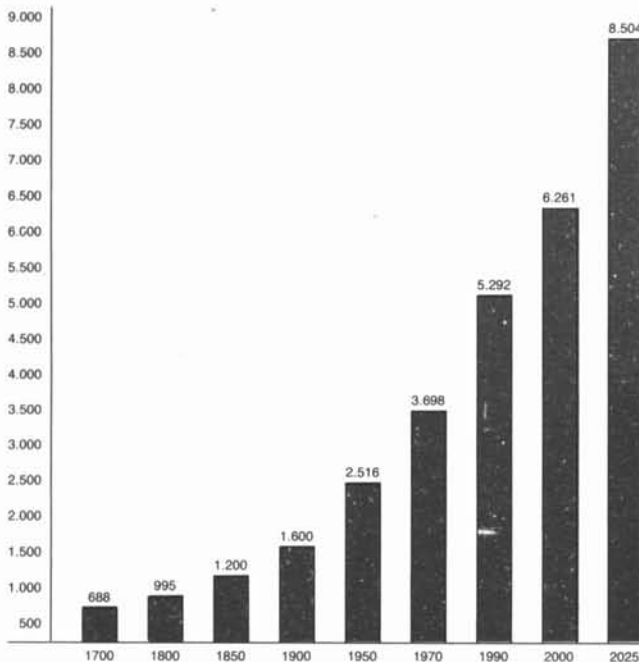

A. POBLACIÓ MUNDIAL

Població mundial (en milions)

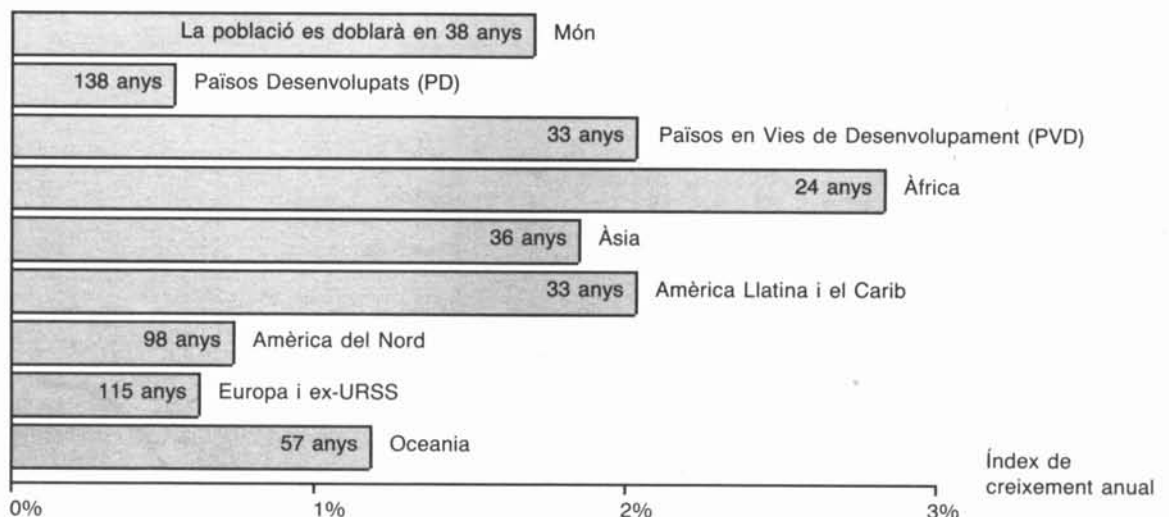
El creixement accelerat de la població continua essent la característica dominant de la demografia mundial i, segons estudis de l'ONÚ, ho continuarà essent al menys durant els propers 30 anys. A més, la quantitat de persones que s'hi afegeix cada any continua augmentant. El 1992 fou de 93 milions. Entre el 1995 i el 2000 arribarà gairebé als 100 milions l'any.

Població per regions (en milions i percentatge)

Regió	1950	1970	1990	2000	2025
Països desenvolupats (PD)	832 (33,1)	1.049 (28,4)	1.207 (22,8)	1.264 (20,2)	1.354 (15,9)
Països en vies de desenvolupament (PVD)	1.684 (66,9)	2.649 (71,6)	4.086 (77,2)	4.997 (79,8)	7.150 (84,1)
Àfrica	222 (8,8)	362 (9,8)	642 (12,1)	867 (13,8)	1.597 (18,8)
Amèrica del Nord	166 (6,6)	226 (6,1)	276 (5,2)	295 (4,7)	332 (3,9)
Amèrica Llatina	166 (6,6)	286 (7,7)	448 (8,5)	538 (8,6)	757 (8,9)
Àsia	1.377 (54,7)	2.102 (56,8)	3.113 (58,8)	3.713 (59,3)	4.912 (57,8)
Europa	393 (15,6)	460 (12,4)	498 (9,4)	510 (8,1)	515 (6,1)
Oceania	13 (0,5)	19 (0,5)	26 (0,5)	30 (0,5)	38 (0,4)
Ex-URSS	180 (7,2)	243 (6,6)	289 (5,5)	308 (4,9)	352 (4,1)

En els darrers 40 anys l'esperança de vida va augmentar en 30 anys a l'Àsia oriental, en comparació amb els 15 anys de l'Àfrica, on es troben 30 dels països «menys avançats». La fecunditat ha disminuït en un 60% a l'Àsia oriental, però només en un 25 % a l'Àsia meridional i gairebé gens a l'Àfrica.

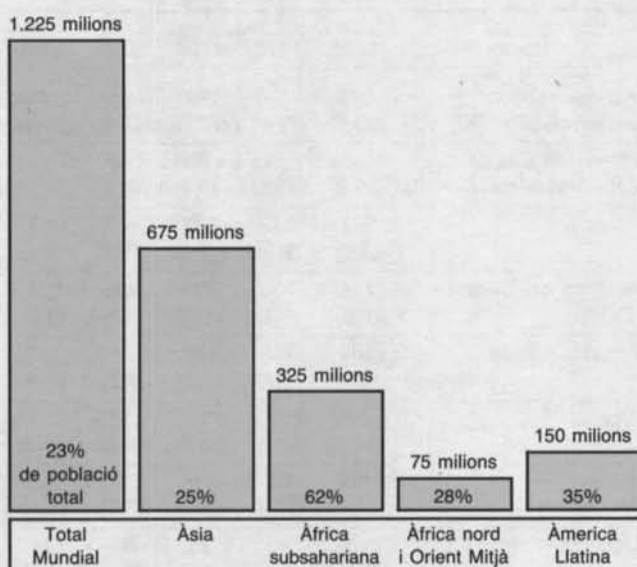
Índex de creixement anual de la població (mesurat el 1990) i anys en què la població es doblarà

Fonts: Estado de la Población Mundial 1993, FNUAP. / Population, resources and the environment. The critical challenges. UNFPA, New York, 1991.

B. POBLACIÓ I POBRESA

Població estimada que viu en la pobresa absoluta, 1989

Font: Population, resources and the environment. The critical challenges. UNFPA, New York, 1991.

Robert McNamara, ex-president del Banc Mundial, defineix la pobresa absoluta com «una condició de vida molt limitada per la malnutrició, l'analfabetisme, les malalties, els ambients miserables, l'alta mortalitat infantil i la baixa esperança de vida, així com el ser indigne d'alguna definició raonable de decència humana».

El creixement de la població és particularment significatiu en els països més pobres, on és més difícil accedir a la informació, l'educació, els serveis de salut maternal i infantil i la planificació familiar. De la població d'aquests països en vies de desenvolupament (PVD) el sector més desfavorit és el de les dones. El seu *status* social hauria de ser totalment augmentat com a assumpte d'equitat bàsica. A més a més, les dones presenten un potencial com a «administradores del medi ambient» molt important, a part de la seva participació vital òbvia en els programes de població.

Les perspectives per als més de mil milions de persones que viuen en la pobresa absoluta en aquests PVD no són molt prometedores. «Els més pobres dels pobres», que necessiten amb urgència els beneficis del desenvolupament, són sovint responsables d'una quantitat desproporcionada de la degradació del medi ambient, i presenten l'índex més alt de fertilitat. El 1975 aquesta població sumava un total de menys de 500 milions de persones, el 23% de la població del món en desenvolupament, però actualment el seu nombre ha crescut fins a 1.225 milions, xifra que encara equival al 23% de la població dels PVD.

La població dels països desenvolupats (PD) dels EUA, Europa i Àsia i el Pacífic també té una gran responsabilitat en la degradació del medi ambient a nivell global. La població d'aquests països, que creix un 0,8% o menys l'any, està lligada a una tecnologia excepcional i a una capacitat de consum per a explotar els recursos naturals i generar grans quantitats de deixalles. Aquests PD consumeixen una part desproporcionada dels recursos naturals de la Terra. Amb prop del 25% de la població de la Terra, els PD consumeixen el 75% de tota l'energia utilitzada, el 79% de tot el fuel comercial i el 85% de tots els productes de fusta. I més important, generen quasi 3/4 parts de totes les emissions de diòxid de carboni, una de les causes de l'escalfament del planeta.

C. POBLACIÓ PER EDAT/SEXE

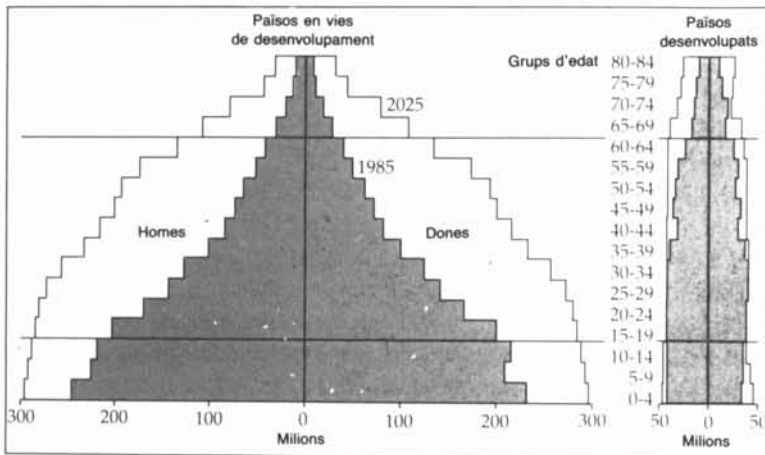
Evolució del creixement demogràfic, de la composició per edats i de les relacions de dependència econòmica. Variants mitjanes 1950-2025

Regió	1950	1970	1990	2000	2025
Població (en milions)					
Món	2.516	3.698	5.295	6.228	8.472
PD	832	1.049	1.211	1.278	1.403
PVD	1.684	2.648	4.084	4.950	7.069
Menors de 15 anys					
Món	879	1.386	1.710	1.934	2.085
PD	203	279	257	251	241
PVD	667	1.107	1.453	1.683	1.844
De 15 a 24 anys					
Món	460	667	1.014	1.071	1.347
PD	143	175	181	175	181
PVD	317	492	833	896	1.166
65 anys i més					
Món	128	199	318	424	828
PD	60	101	130	172	268
PVD	68	98	188	252	560

Regió	1950	1970	1990	2000	2025
Taxa de dependència econòmica en relació a la població total					
Menys de 15 anys i més de 64 anys					
Món	65,6	75,2	62,6	60,9	53,0
PD	54,8	56,8	50,4	51,3	57,5
PVD	71,6	83,7	66,7	63,6	52,2
Menys de 15 anys					
Món	57,2	65,7	52,6	50,0	38,1
PD	43,0	41,7	32,3	30,9	28,7
PVD	65,0	76,9	59,3	55,3	39,9
Més de 65 anys					
Món	8,4	9,5	10,1	11,0	14,9
PD	11,8	15,1	18,1	20,4	28,8
PVD	6,5	6,9	7,4	8,3	12,2

Font: Le Courrier No. 144. Mars-avril 1994.

Piràmides d'edat de la població 1985 i 2025

Font: Population, resources and the environment. The critical challenges. UNFPA, New York, 1991.

L'estructura d'edat juvenil, unida al ràpid increment de la població, provoca que una part important de la població actual sigui sostinguda econòmicament per la part de població que és econòmicament productiva. Als PVD hi ha 2,3 persones en edat de treballar per cada nen en edat escolar, mentre que als PD n'hi ha 4,1.

Un 36% de les persones que viuen als PVD tenen menys de 15 anys. La seva fertilitat com a adults provocarà una gran diferència en l'índex de creixement de la població del proper segle i, en conseqüència, influirà en el medi ambient mundial. Sovint, les adolescents que te-

nen fills acaben sent mares de famílies molt nombroses. Si les seves filles també es casen en edat encara adolescent, la història es repeteix i aquestes tornaran a tenir molts fills, i la distància entre generacions va disminuint. La projecció estimada de l'ONU sobre el creixement de la població recull que la fertilitat mundial s'estabilitzarà cap a l'any 2035. Un retard de 30 anys suposaria una quantitat de gent «extra» de 4.000 milions de persones.

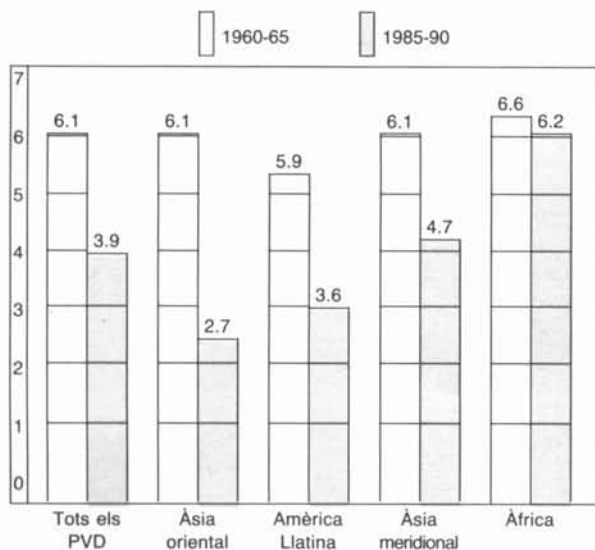
Un estudi del Fons de les Nacions Unides per a les Activitats en matèria de Població (FNUAP) ens mostra algunes de les preocupacions que existeixen

sobre el creixement accelerat de la població als PVD. Degut a la joventut de la seva població, aquests països hauran de crear una gran quantitat de llocs de treball. Es creu que la població en edat activa als PVD creixerà dels 1.700 milions de persones actuals a més de 3.100 l'any 2025. Això significa que cada any caldrà crear 38 milions de nous llocs de treball, sense comptar els necessaris per acabar amb l'atur actual i amb les activitats de l'economia submergida -que suposen al voltant del 40% del mercat laboral a molts PVD. Tot plegat crearà grans pressions econòmiques, polítiques i socials i portarà a un increment de la pobresa, les migracions massives, revoltes socials i una major destrucció del medi ambient per l'aprofitament de forma descontrolada dels recursos naturals.

Una altra preocupació són les xifres creixents de gent gran tant als PVD com als països desenvolupats. L'esperança de vida es troba entre els 70 i els 76 anys als països industrialitzats, i entre els 60 i els 65 anys a molts PVD. Tot i que això suposa un èxit en termes de salut, té implicacions econòmiques i socials, no només per les relacions de dependència que es creen, sinó fins i tot pel futur de la unitat familiar. L'increment de població molt jove i de població que ja ha deixat de ser productiva plantejarà problemes als governs dels PVD menys capaços de finançar aquests sectors socials.

D. POBLACIÓ I FECUNDITAT

Tendències de la fecunditat en els PVD. Per regions

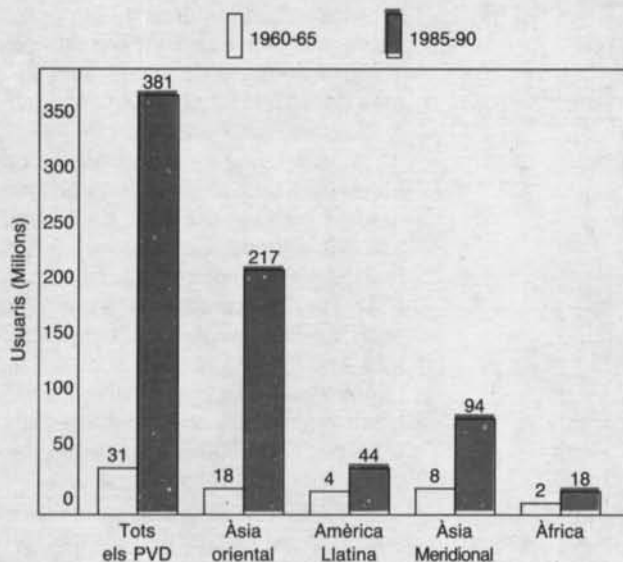
Font: Estado de la Población Mundial 1991, FNUAP.

Només un ús voluntari generalitzat i ampliat dels mitjans moderns de planificació familiar permetrà aconseguir reduccions permanents en la fecunditat. Per tant, l'extensió dels serveis de planificació familiar s'ha convertit en un objectiu prioritari dels programes internacionals de desenvolupament.

La taxa total de fecunditat (concepte que mesura la mitjana de fills nascuts per dona) es situa a inicis dels anys noranta al voltant del 3,9 en els PVD, on quasi el 51% de les parelles utilitzen habitualment algun mitjà anticonceptiu.

L'ONU té la hipòtesi que si s'augmenta l'ús regular dels anticonceptius fins al 59% als PVD, la fecunditat total es reduirà a 3,3 fills nascuts per dona l'any 2000.

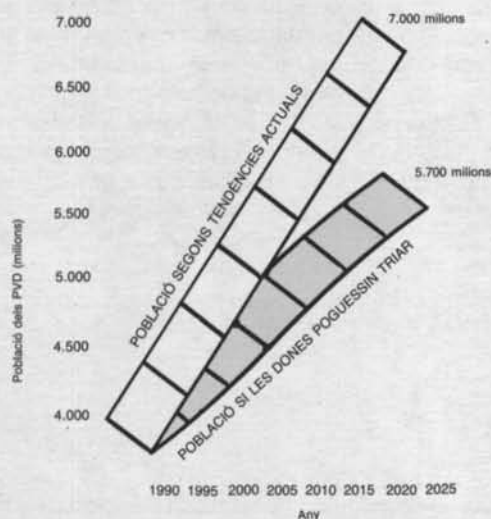
Tendència en el nombre d'usuaris d'anticonceptius. Per regions

Font: Estado de la Población Mundial 1991, FNUAP

Si les dones poguessin triar

Creixement de la població dels PVD, 1990-2025

El 1990, un total estimat de 381 milions de parelles dels PVD utilitzaven algun mètode de planificació familiar. Segons el FNUAP, aquesta xifra haurà d'incrementar-se al menys fins els 567 milions abans de l'any 2000. Per aconseguir aquest objectiu serà necessari posar serveis moderns de planificació familiar a disposició d'uns 1.500 milions de persones dels PVD durant els propers anys; en conjunt, més de 2.000 milions de persones començaran a planificar les seves famílies per primera vegada o canviaran de mètode durant aquest període.

Els mètodes anticonceptius més utilitzats són els següents: esterilització (171 milions de persones, de les quals 141 milions són dones: 45%), el DIU (93 milions: 24%) i la píndola (46 milions: 12%). També són populars els preservatius (23 milions: 6%) i els injectables. És probable que aquests dos últims mètodes siguin utilitzats per un major nombre de parelles en els propers anys (sobretot pel tema de la SIDA i altres malalties de transmissió sexual). Finalment, al voltant d'un 10% del total d'usuaris d'anticonceptius dels PVD utilitzen 'altres' mètodes, entre els quals figuren els de barrera, com els diafragmes i els espermicides, l'abstinència periòdica i la retirada de l'home.

El gràfic ens mostra dues projeccions de creixement de la població del món en vies de desenvolupament. La primera representa la projecció efectuada per les Nacions Unides segons una «variant mitjana», i la segona indica una projecció alternativa en cas que les dones dels PVD poguessin triar el nombre de fills desitjats. Aquesta segona projecció està basada en l'Enquesta Mundial de Fecunditat, segons la qual les dones tindrien una mitjana d' 1,41 fills menys si poguessin decidir la mida de la seva família. La diferència entre les dues projeccions suposa 1.300 milions d'habitants addicionals en un període de 35 anys.

Font: Ken Hill, John Hopkins University, School of Hygiene and Public Health, basat en els models de projeccions demogràfiques de les Nacions Unides i el Banc Mundial

Campanya del FNUAP (1991) Objectiu: els homes

La prestació de serveis anticonceptius i d'esterilització als homes és més barata i senzilla que la de les dones. Els efectes secundaris són menors i virtualment no es necessita cap control mèdic. Això permet reduir els costos i evitar les visites continuades al metge per part de les dones. Els homes han d'assumir la seva pròpia responsabilitat juntament amb les dones en la utilització dels mitjans anticonceptius.

El 1990, en els PVD, els mitjans anticonceptius masculins més eficaços (preservatiu i vasectomia) només representaven el 15% del total d'anticonceptius utilitzats.

- 141 milions de dones dels PVD s'han sotmès a l'esterilització després de completar la seva família, però només 30 milions d'homes s'han fet la vasectomia, encara que aquest és un procediment molt més senzill.

- 23 milions d'homes utilitzen preservatius, en comparació amb 93 milions de dones que utilitzen el DIU i 46 milions de dones que prenen la píndola.

L'ignorància és ... un altre fill

La manca d'informació sobre el funcionament del propi cos, especialment entre els homes, juntament amb les imatges de virilitat, poden conduir al rebuig de l'anticoncepció masculina així com a temors sense fonament que l'esterilització, després d'haver completat la família, pot afectar negativament l'activitat sexual.

- Per a promoure l'acceptació dels homes de la seva pròpia responsabilitat en l'anticoncepció, és vital arribar als adolescents.

- Egipte, Ghana, Brasil i Cuba són alguns dels països que estan aplicant programes destinats als adolescents i als homes.

- A Corea del Sud el nombre d'homes que han pres la responsabilitat d'utilitzar mitjans anticonceptius ha augmentat des d'una proporció d'un home per cada cinc dones a un per cada dos.

Font: Estado de la Población Mundial 1991, FNUAP

E. DOS INDICADORS DE SALUT

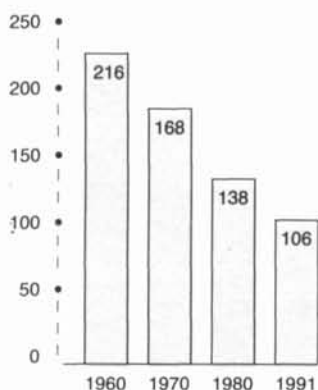
	Esperança de vida		Mortalitat infantil (Morts per 1.000 nascuts vius)	
	1950-55	1990-95	1960-65	1990-95
Món	49,9	65	117	62
Àfrica	37,5	53	157	95
Àsia	41,2	65	133	62
Amèrica Llatina	52,3	68	101	47
Amèrica del Nord	64,4	76	43	8
Europa	65,3	75	37	10
Ex-URSS	61,7	70	32	21
Oceania	61,0	73	35	22

Font: FNUAP

Reducció a la meitat de la mortalitat infantil des de 1960

Menys morts

Món en vies de desenvolupament: morts de menors de 5 anys per cada 1.000 nascuts

Les taxes de mortalitat dels menors de cinc anys s'han reduït a la meitat en els darrers 30 anys. Malgrat el creixement absolut de la població, també ha disminuït el nombre absolut de morts infantils, que s'estimen actualment en 13 milions anuals, o unes 35.000 diàries, davant dels 15 milions anuals, o més de 40.000 diàries, de principis dels anys vuitanta.

Al voltant de dos terços d'aquestes morts es produeixen en tan sols deu països. Les dimensions de la seva població no són l'únic factor determinant. A la Xina i l'Índia es registren aproximadament el mateix nombre de naixements, però a l'Índia en moren tres vegades més. El nivell econòmic tampoc és necessàriament decisiu.

Dos terços en 10 països

Morts anuals de menors de 5 anys

Índia	3.224.000
Xina	1.071.000*
Nigèria	1.012.000
Pakistan	695.000
Bangladesh	583.000
Indonèsia	572.000
Etiòpia	542.000
Zaire	353.000
Brasil	247.000
Tanzània	231.000

Total 8.530.000

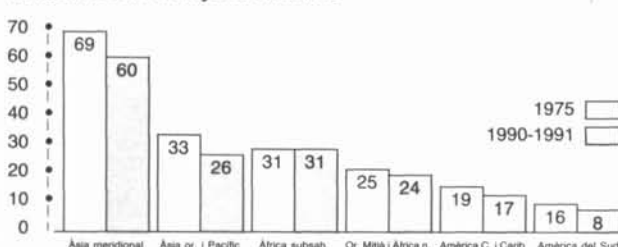
(62% del total mundial)

Font: El progreso de las naciones, UNICEF, 1993.

F. INDICADORS SOCIALS

Descens de la desnutrició

% menors de 5 anys desnodrits

Encara que les taxes de desnutrició han disminuït a la major part de les regions, un de cada tres nens presenta un desenvolupament insuficient. El problema nutricional més greu no es registra a l'Àfrica, sinó a l'Àsia meridional, amb una proporció dos cops més alta de nens desnodrits. Però l'Àfrica subsahariana es l'única regió on la desnutrició no s'ha reduït significativament en els darrers 15 anys.

Font: El progreso de las naciones, UNICEF, 1993.

Un 80% dels nens desnodrits del Món viuen únicament en deu països. Del total estimat de 190 milions de nens amb deficiències de pes, 120 milions, al voltant del 60%, viuen en quatre del països més poblats de l'Àsia: la Xina, l'Índia, el Pakistan i Bangladesh. Només l'Índia compta amb més de 70 milions de nens i nenes desnodrits, dues vegades i mitja més que tota l'Àfrica subsahariana.

La concentració de la desnutrició a l'Àsia no està associada només a les xifres de població. També és molt més alta la proporció de nens desnodrits. A l'Índia i Bangladesh més d'un 60% dels nens de poca edat no abasten el pes suficient; dos cops més que la mitjana de l'Àfrica subsahariana. L'anèmia i el baix pes dels recent nascuts són dos problemes nutricionals que també es donen amb més freqüència a l'Àsia meridional.

Un 80 % dels nens desnodrits del Món viuen en aquests deu països.

Nombre de menors de 5 anys desnodrits (milions)

Índia	72
Xina	24
Bangladesh	13
Pakistan	9
Indonèsia	9
Nigèria	8
Vietnam	4
Iran	4
Etiòpia	4
Filipines	3
Total	150

Font: El progreso de las naciones, UNICEF, 1993.

TIRA, TIRA!

